Çok Boyutlu Sosyal De?er Yönelimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Sosyal De?er Yönelimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19241

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Sosyal De?er Yönelimi Ölçe?i (ÇBSDYÖ), bireylerin sosyal etkile?imlerde kendileri ve ba?kalar? için sonuçlar? de?erlendirme tercihlerini çok boyutlu bir çerçevede ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, geleneksel olarak ikili veya üçlü kategorilerle tan?mlanan sosyal de?er yönelimi (SDY) yap?s?n?n alt?nda yatan daha karma??k bile?enleri saptamay? hedeflemektedir. Ölçe?in geli?tirme çal??mas? Özgen Yalç?n taraf?ndan 2016 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, sosyal psikoloji alan?ndaki karar alma süreçlerini ve i?birlikçi davran??lar? anlamak için önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal De?er Yönelimi, Çok Boyutluluk, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, De?erler, ??birli?i, Rekabet.

Yazarlar

Özgen Yalç?n

Amaç

Çok Boyutlu Sosyal De?er Yönelimi Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin kaynak da??t?m kararlar?nda gösterdikleri sosyal de?er tercihlerini kapsaml? ve detayl? bir ?ekilde analiz etmektir. Ölçek, bireycilik ve prososyalizm gibi temel yönelimlerin ötesine geçerek, sosyal de?er yöneliminin alt?nda yatan farkl?la?m?? ve etkile?imli bile?enleri ortaya ç?karmay? amaçlamaktad?r.

Bu araç, özellikle deneysel sosyal psikoloji ve örgütsel davran?? ara?t?rmalar?nda, bireylerin sosyal ikilemler kar??s?ndaki motivasyonel e?ilimlerini ölçmek ve bu e?ilimlerin davran??sal sonuçlar?n? tahmin etmek için tasarlanm??t?r. Ölçek, sosyal de?er yöneliminin sadece bir sonuç tercihi de?il, ayn? zamanda bili?sel ve duygusal bile?enleri içeren karma??k bir yap? oldu?unu varsaymaktad?r.

Yap?

Ölçek, literatürde Sosyal De?er Yönelimi (SDY) olarak bilinen psikolojik yap?y? ölçmektedir. SDY, bireyin kendisi ve di?erleri için sonuçlar?n da??t?m?na ili?kin tutarl? tercihlerini ifade eder. Geleneksel yakla??mlar genellikle prososyal (i?birlikçi veya e?itlikçi), bireyci ve rekabetçi yönelimleri ay?rt ederken, bu çok boyutlu ölçek SDY'nin daha ince ayr?m gerektiren alt boyutlar?n? ke?fetmeye odaklanm??t?r.

Bu çok boyutlu yakla??m, bireylerin sadece sonuçlar?n büyüklü?ünü de?il, ayn? zamanda bu sonuçlara ula?ma stratejilerini ve sosyal kar??la?t?rma süreçlerini de de?erlendirdi?ini kabul eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, bireyin sosyal etkile?imlerdeki motivasyonel matrisini daha net bir ?ekilde haritaland?rarak, sosyal karar alma teorilerine derinlik katmay? hedeflemektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? kapsam?nda, ÇBSDYÖ'nün yap? geçerli?i ve ili?kili di?er geçerlik türleri incelenmi?tir. Yap? geçerli?inin incelenmesi genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Özgen Yalç?n'?n 2016 tarihli makalesi, ölçe?in teorik olarak beklenen çok boyutlu yap?y? ampirik olarak destekledi?ini gösteren geçerlik kan?tlar?n? detayl?ca sunmaktad?r.

Spesifik geçerlik katsay?lar? ve detayl? istatistiksel raporlar (örne?in, yak?nsak ve ay?r?c? geçerlik kan?tlar?) için, kullan?c?lar?n orijinal akademik kayna?a (Yalç?n, 2016) ba?vurmalar? gerekmektedir. Ölçek geli?tirme sürecinde, maddelerin SDY'nin farkl? bile?enlerini ne ölçüde temsil etti?i titizlikle de?erlendirilmi?tir.

Güvenilirlik

Çok Boyutlu Sosyal De?er Yönelimi Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarl?l?k analizleri ba?ta olmak üzere çe?itli yöntemlerle raporlanm??t?r. Yüksek iç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü gösterir. Bu güvenilirlik analizlerinde yayg?n olarak Cronbach Alfa katsay?s? kullan?lm??t?r.

2016 tarihli kaynak makale, ölçe?in alt boyutlar? için elde edilen güvenilirlik katsay?lar?n? ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi di?er güvenilirlik kan?tlar?n? içermektedir. Bu veriler, ölçe?in farkl? zamanlarda ve farkl? örneklemlerde tutarl? sonuçlar üretme kapasitesini do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

ÇBSDYÖ'nün çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymak amac?yla, ölçek geli?tirme a?amas?nda kapsaml? faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r. Ölçe?in ad?ndan da anla??laca?? üzere, bu analizler SDY yap?s?n?n tek bir boyuttan ziyade, birden fazla ili?kili ancak ayr?k bile?enden olu?tu?unu göstermi?tir.

Geli?tirme sürecinde kullan?lan aç?mlay?c? (Exploratory) ve do?rulay?c? (Confirmatory) faktör analizleri, ölçe?in nihai yap?s?n? olu?turan faktörlerin say?s?n? ve içeriklerini belirlemi?tir. Bu analizler, maddelerin hangi sosyal de?er yönelimi boyutlar?na yüklendi?ini netle?tirerek ölçe?in teorik temelini güçlendirmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme çal??mas? sonucunda ortaya konulan bir öz bildirim ölçe?idir.

Format: Orijinal çal??mada belirtilen derecelendirme format? (örne?in, Likert tipi) makalede detayland?r?lm??t?r.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, özellikle üniversite ö?rencileri ve genel popülasyon örneklemleri üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan ve sosyal karar alma süreçlerine ili?kin alg?lar? ölçülmeye uygun bireyler.

Test Metodolojisi: Uygulama, ka??t-kalem veya dijital ortamda gerçekle?tirilebilen, bireylerin sosyal ikilemlere veya varsay?msal kaynak da??t?m senaryolar?na verdikleri tepkileri ölçen bir öz bildirim metodolojisine dayanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Psikoloji, Sosyal ?kilem, Öz Bildirim Ölçe?i, Psikometri, Özgen Yalç?n.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: ozgen.yalcin@uconn.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Yazar?n 2016 yay?n? s?ras?ndaki kurumsal ba?l?l???na ait adres bilgileri ilgili makalede yer almaktad?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Özgen Yalç?n taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmi? ve yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için yazar?n iznine ba?vurulmas? tavsiye edilir. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin ücret bilgisi orijinal kaynakta aç?kça belirtilmemi?tir, ancak akademik ölçek geli?tirme çal??malar? genellikle ara?t?rmac?lara ücretsiz sunulur.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: cok-boyutlu-sosyal-deger-yonelimi-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Yalç?n, Ö. (2016). Sosyal de?er yöneliminin bile?enleri: Bir ölçek geli?tirme çal??mas?. *Nesne Psikoloji Dergisi, 4*(8), 245-267. doi: 10.7816/nesne-04-08-05

Sorumlu Yazar ?leti?im Bilgisi: Özgen Yalç?n (ozgen.yalcin@uconn.edu.tr)

Çok Boyutlu Sosyal De?er Yönelimi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeri?inde (Source Content) sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için lütfen Yalç?n (2016) referans?na ba?vurunuz veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçiniz.

ARABPSYCHOLOGY.COM